TRAIL

Ucz się w swoim języku: wielojęzyczne międzynarodowe szkolenie z zakresu prawa cywilnego i handlowego UE

882079 — TRAIL — JUST-AG-2019/JUST-JTRA-EJTR-AG-2019

D4.1 – Materiały do rozpowszechnienia

BROSZURA

na temat norm prawa UE

Dokument ten jest finansowany z programu Unii Europejskiej Sprawiedliwość (2014-2020). Jego treść reprezentuje wyłącznie poglądy autorów i jest ich wyłączną odpowiedzialnością. Komisja Europejska nie ponosi żadnej odpowiedzialności za wykorzystanie zawartych w niem informacji.

Spis treści

Streszczenie 3

Procedury europejskie 4

Rozporządzenie (WE) nr 861/2007 – Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (ESCP) 4

Rozporządzenie 1896/2006 – Europejski nakaz zapłaty 6

Rozporządzenie 655/2014 – Europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym 9

Upadłość 11

Rozporządzenie (UE) 2015/848 – Postępowanie upadłościowe 11

Obieg dokumentów 13

Streszczenie

W ramach finansowanego ze środków UE projektu „Ucz się w swoim języku: wielojęzyczne międzynarodowe szkolenia z zakresu prawa cywilnego i handlowego UE – TRAIL" przeszkolonych zostało 175 prawników, notariuszy i komorników z Grecji, Cypru, Estonii, Łotwy i Polski, a także 16 trenerów, którzy uczestniczyli w pięciu wielojęzycznych, transnarodowych warsztatach szkoleniowych w zakresie prawa cywilnego i prawa handlowego UE, koordynowanych przez Centrum Europejskiego Prawa Konstytucyjnego – Fundację Themistocles i Dimitris Tsatsos (GR), we współpracy z Uniwersytetem w Tallinie (ET), Laboratorium Prawa i Informatyki Krajowego oraz Narodowym Uniwersytetem im. Kapodistriasa w Atenach (GR), Uniwersytetem Cypryjskim (CY), Uniwersytetem Śląskim (PL) i Uniwersytetem Łotewskim (LV). Projekt jest wspierany przez 16 stowarzyszeń zawodowych w krajach uczestniczących.

Seminaria szkoleniowe dotyczyły pięciu dokumentów i narzędzi prawnych UE, a mianowicie: rozporządzenia 655/2014 ustanawiającego procedurę europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym; system integracji rejestrów przedsiębiorstw (BRIS), pierwotnie ustanowionego dyrektywą 2012/17/UE; rozporządzenia 848/2015 w sprawie postępowania upadłościowego (wersja przekształcona); rozporządzenia 2015/2421 zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 861/2007 ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń oraz rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty; oraz rozporządzenia 2016/1191 w sprawie promowania swobodnego przepływu obywateli poprzez uproszczenie wymogów dotyczących przedkładania określonych dokumentów urzędowych w Unii Europejskiej.

Niniejsza broszura podsumowuje główne standardy zawarte we wspomnianych wyżej instrumentach prawnych w celu zapewnienia praktykom łatwych w użyciu, skondensowanych wskazówek pomocnych w ich codziennej pracy. Instrumenty te są rozpatrywane w trzech szerokich obszarach tematycznych, podzielonych przez Komitety Naukowo-Szkoleniowe w ramach projektu. Są to: (1) Procedury europejskie, obejmujące rozporządzenie (WE) nr 861/2007, rozporządzenie 655/2014 i rozporządzenie (WE) nr 1896/2006; (2) niewypłacalność, obejmująca rozporządzenie 848/2015; oraz (3) obieg dokumentów, obejmujący rozporządzenie 2016/1191 i rozporządzenie 2015/2421, zawierające elementy w zakresie doręczania dokumentów.

Współtwórcy: dr George Kontis, dr Aare Kruuser, dr hab. Maciej De Abgaro Zachariasiewicz.

Redakcja: Zoi Anna Kasapi LL.M. (CECL).

Procedury europejskie

Rozporządzenie (WE) nr 861/2007 – Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (ESCP)

Cel rozporządzenia: stworzenie uproszczonej i przyspieszonej pisemnej procedury rozpatrywania spraw dotyczących drobnych roszczeń transgranicznych. Pozwala ono obniżyć koszty i gwarantuje, że orzeczenia wydane w jednym kraju UE są automatycznie wykonywane w innym.

Procedura ustanowiona w rozporządzeniu jest dostępna dla stron sporu jako alternatywa dla procedur istniejących na mocy prawa państw członkowskich.

Zakres stosowania: Rozporządzenie ma zastosowanie w transgranicznych sprawach z zakresu prawa cywilnego i handlowego, gdzie wartość roszczenia nie przekracza 5 000 EUR, z wyłączeniem wszelkich odsetek, kosztów i wydatków. Dotyczy tylko postępowań spornych.

- Rozporządzenie nie dotyczy:
  - (a) statusu lub zdolności prawnej osoby fizycznej;
  - (b) majątkowych praw małżeńskich lub osobowych;
  - (c) obowiązków alimentacyjnych względem rodziny;
  - (d) testamentów i dziedziczenia;
  - (e) bankructwa/upadłości;
  - (f) ubezpieczeń społecznych;
  - (g) arbitrażu;
  - (h) prawa pracy;
  - (i) najmu nieruchomości;
  - (j) naruszeń prywatności lub dóbr osobistych, w tym zniesławienia.
- W kontekście rozporządzenia sprawy transgraniczne definiuje się jako spory, w których co najmniej jedna ze stron ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w jednym państwie członkowskim, a właściwy sąd ma siedzibę w innym państwie członkowskim. W związku z tym spór, w którym jedna ze stron ma miejsce zamieszkania w tym samym państwie członkowskim sądu lub trybunału rozpatrującego sprawę, podczas gdy druga strona ma miejsce zamieszkania w państwie trzecim, nie wchodzi w zakres stosowania tego rozporządzenia.

Procedura

Powodowie rozpoczynają procedurę pisemną od przesłania wypełnionego standardowego formularza pozwu A (Załącznik I), wraz z wszelką odpowiednią dokumentacją, do sądu lub trybunału, który rozpatrzy sprawę. Wniosek można złożyć drogą elektroniczną, jeżeli właściwy sąd akceptuje taką formę.

Wszystkie formularze urzędowe muszą być sporządzone w języku używanym przez sąd, a inne dokumenty mogą wymagać tłumaczenia

Sąd może:

(a) poprosić o dodatkowe informacje, wyjaśnienia lub poprawki do pierwotnego wniosku, korzystając ze standardowego formularza B (Załącznik II);

(b) odrzucić wnioski, które są niedopuszczalne lub wnioskodawca nie dostarczył dodatkowych informacji w wyznaczonym terminie;

(c) wyrazić zgodę na przeprowadzenie rozprawy ustnej, jeżeli uzna, że wydanie orzeczenia na podstawie samych dowodów pisemnych jest niemożliwe.

Sąd rozpatruje sprawę, przesyłając pozwanemu pozew oraz standardowy formularz odpowiedzi C (Załącznik III) w terminie 14 dni od otrzymania należycie wypełnionego formularza.

Pozwani:

(a) mają 30 dni na przekazanie odpowiedzi do sądu. Odpowiedź zostaje wysłana powodowi w ciągu 14 dni;

(b) mogą odpowiedzieć, że wartość roszczenia niepieniężnego przekracza pułap 5 000 EUR. Sąd decyduje, czy to prawda. Jeśli nie, sprawa toczy się dalej. Jeśli tak, sprawa zostaje przekazana do odpowiedniego systemu prawnego kraju.

Reprezentacja przez prawnika nie jest obowiązkowa. Stronom przysługuje praktyczna pomoc przy wypełnianiu formularzy oraz ogólne informacje dotyczące zakresu ESCP i właściwych sądów. Informacje te są przekazywane bezpłatnie.

Sąd wydaje orzeczenie w terminie 30 dni od otrzymania odpowiedzi pozwanego lub powoda, chyba że:

(a) zażąda od stron postępowania dostarczenia dalszych informacji;

(b) przeprowadza dowody w najprostszy i najmniej uciążliwy sposób;

(c) zorganizuje przesłuchanie ustne, korzystając z technologii komunikacji na odległość, takich jak wideo lub telekonferencje, jeśli to możliwe, chociaż poszczególne osoby mogą poprosić o fizyczną obecność.

W stosownych przypadkach sądy muszą dążyć do zawarcia ugody między stronami.

W przeciwnym przypadku zastosowanie ma prawo procesowe kraju UE, w którym toczy się sprawa.

Orzeczenie sądu jest wykonalne bez względu na ewentualne środki odwoławcze przewidziane w prawie krajowym.

Dokumenty i orzeczenia doręcza się pocztą lub drogą elektroniczną za potwierdzeniem odbioru.

Koszty

Opłaty sądowe:

(a) nie mogą być nieproporcjonalne i przewyższać te mające zastosowanie w ramach krajowych uproszczonych procedur sądowych;

(b) mogą być uiszczane przez strony, w szczególności w innym kraju UE, przy pomocy form płatności na odległość, takich jak przelew bankowy, karta kredytowa lub debetowa, lub przelew bezpośredni z rachunku bankowego.

Koszty pokrywa strona przegrana w sprawie i nie są przyznawane zwycięskiej stronie, jeśli zostały poniesione niepotrzebnie lub są nieproporcjonalne do roszczenia.

Przepisy rozporządzenia pozostają bez uszczerbku dla ustawodawstwa krajowego, zgodnie z którym w przypadku częściowego zwycięstwa strony sąd krajowy może obciążyć każdą ze stron postępowania własnymi kosztami procesowymi lub rozdzielić te koszty między stronami.

Ponowne rozpatrzenie

Ponowne rozpatrzenie orzeczenia sądu jest możliwe, jeżeli pozwany:

(a) nie otrzymał formularza pozwu lub wezwania na rozprawę ustną w czasie wystarczającym na przygotowanie obrony;

(b) nie mógł zakwestionować roszczenia z powodu siły wyższej (lub nadzwyczajnych okoliczności) bez własnej winy;

(c) wniósł o ponowne rozpatrzenie sprawy w ciągu 30 dni od wydania wyroku.

Ponowne rozpatrzenie jest autonomicznym europejskim środkiem odwoławczym, z którego można skorzystać w przypadkach, w których prawo krajowe nie przewiduje możliwości odwołania. Jeżeli prawo krajowe przewiduje takie odwołanie, a pozwany nie skorzysta z tej możliwości, wniosek o ponowne rozpatrzenie zostaje odrzucony.

Właściwy sąd, który wydał orzeczenie, może przyjąć lub odrzucić taki wniosek o ponowne rozpatrzenie. W przypadku odrzucenia orzeczenie zachowuje swoje skutki prawne. Jeżeli sąd zaakceptuje środek odwoławczy, orzeczenie zostaje unieważnione, a jego skutki prawne zostają unieważnione z mocą wsteczną.

Wykonalność

Orzeczenia są wykonalne w dowolnym kraju UE i muszą być wydane bezpłatnie wraz z zaświadczeniem na standardowym formularzu D (Załącznik IV) w odpowiednim języku UE, jeśli jedna ze stron tego zażąda.

Orzeczenia mogą zostać odrzucone w kraju egzekwującym na wniosek strony przegrywającej, jeżeli są one niezgodne z wcześniejszym orzeczeniem wydanym w kraju UE lub kraju spoza UE, pod warunkiem że orzeczenie to:

(a) dotyczyło tego samego działania i strony;

(b) zostało wydane w kraju egzekwującym UE lub prawnie uznane za takie;

(c) niezgodność nie została i nie mogła zostać podniesiona jako zarzut w postępowaniu sądowym toczącym się w innym kraju.

Po złożeniu sprzeciwu lub wniosku o ponowne rozpatrzenie przed sądem wydającym orzeczenie sąd w kraju egzekwującym może również:

(a) ograniczyć postępowanie egzekucyjne do środków zabezpieczających;

(b) uzależnić wykonanie orzeczenia od określonych warunków;

(c) w wyjątkowych okolicznościach całkowicie zawiesić postępowanie.

Wykonywanie orzeczeń podlega prawu kraju egzekwującego.

Rozporządzenie 1896/2006 – Europejski nakaz zapłaty

Cel rozporządzenia: uproszczenie, przyspieszenie i obniżenie kosztów postępowania sądowego w sprawach obejmujących więcej niż jeden kraj UE poprzez ustanowienie procedury

wydawania europejskiego nakazu zapłaty dla roszczeń niekwestionowanych przez pozwanego oraz poprzez dopuszczenie do swobodnego przepływu europejskich nakazów zapłaty, które są uznawane i wykonywane we wszystkich krajach UE.

Zakres stosowania: Postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (EOP) ma zastosowanie do wszystkich spraw cywilnych i handlowych w przypadkach, w których co najmniej jedna ze stron mieszka w innym kraju UE niż kraj, w którym składany jest wniosek o wydanie nakazu. Europejski nakaz zapłaty jest wydawany tylko wtedy, gdy roszczenie jest pieniężne, pewne, ma ustaloną wysokość i jest wymagalne w momencie złożenia wniosku o wydanie europejskiego nakazu zapłaty.

Procedura nie dotyczy następujących kwestii:

(a) sprawy skarbowe, celne lub administracyjne,

(b) odpowiedzialność państwa za działania i zaniechania w sprawowaniu władzy państwowej,

(c) małżeńskie ustroje majątkowe,

(d) upadłość, postępowania związane z likwidacją niewypłacalnych spółek lub innych osób prawnych oraz układy sądowe,

(e) ubezpieczenie społeczne,

(f) wierzytelności wynikające ze zobowiązań pozaumownych, chyba że między stronami doszło do porozumienia lub uznania długu; lub dotyczą uregulowanych długów wynikających ze współwłasności majątku.

Procedura

Proces składania wniosku

Rozporządzenie zawiera standardowy formularz, w którym można wystąpić do sądu o wydanie europejskiego nakazu zapłaty.

- Roszczenie musi dotyczyć określonej kwoty, która jest należna w momencie złożenia wniosku.
- Właściwość sądów określają zasady określone w rozporządzeniu (WE) nr 1215/2012 w sprawie uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych. Termin „Sąd" jest interpretowany autonomicznie i może to być dowolny właściwy organ państwowy
- Sąd, do którego złożono wniosek, rozważa jak najszybciej, czy spełnione zostały różne warunki (transgraniczny charakter sprawy w sprawach cywilnych i handlowych, właściwość sądu itp.) oraz czy roszczenie wydaje się być uzasadnione. Sąd musi zapewnić wnioskodawcy możliwość uzupełnienia lub poprawienia wniosku, o ile nie jest on w sposób oczywisty bezzasadny lub niedopuszczalny.
- Sąd musi poinformować wnioskodawcę o przyczynach odrzucenia roszczenia. W takim przypadku nie przysługuje odwołanie, ale powód może złożyć nowy wniosek o wydanie europejskiego nakazu zapłaty lub skorzystać z innej procedury dostępnej na mocy prawa kraju UE.

Wydanie europejskiego nakazu zapłaty (EOP)

Po spełnieniu warunków sąd wydaje nakaz jak najszybciej i zwykle w ciągu 30 dni od złożenia pozwu (z wyłączeniem czasu potrzebnego na uzupełnienie lub poprawienie wniosku).

Europejski nakaz zapłaty jest wydawany wyłącznie na podstawie informacji dostarczonych przez powoda, jeżeli roszczenie wydaje się być zasadne. O ile pozwany nie wniesie sprzeciwu do wydającego go sądu, nakaz jest automatycznie uznawany i wykonywany w innych krajach UE bez dalszej możliwości sprzeciwienia się jego uznaniu (jest nadrzędny między stronami).

Procedury egzekucyjne podlegają prawu krajowemu państwa UE, w którym europejski nakaz zapłaty ma być wykonany. Na wniosek pozwanego wykonania nakazu może odmówić właściwy sąd w państwie członkowskim, jeżeli europejskiego nakazu zapłaty nie da się pogodzić z wcześniejszym orzeczeniem lub nakazem wydanym w którymkolwiek państwie członkowskim lub w państwie trzecim, pod warunkiem że niemożność pogodzenia została podniesiona w formie sprzeciwu w postępowaniu o wydanie EOP.

Doręczanie EOP

Europejski nakaz zapłaty doręcza się pozwanemu zgodnie z prawem krajowym państwa doręczenia. Możliwe sposoby doręczenia europejskiego nakazu zapłaty, za potwierdzeniem odbioru przez pozwanego lub bez, są określone w rozporządzeniu i obejmują doręczenie przez osobę kompetentną, doręczenie pocztą lub doręczenie drogą elektroniczną.

Sprzeciwianie się EOP

Pozwany może wnieść sprzeciw do sądu, który wydał europejski nakaz zapłaty. Należy go wysłać w ciągu 30 dni od doręczenia europejskiego nakazu zapłaty. W przypadku wniesienia sprzeciwu przez pozwanego zwykłe toczy się postępowanie cywilne przed właściwymi sądami kraju UE, w którym wydano nakaz, chyba że powód nie chce kontynuować postępowania.

Pozwany może wystąpić o ponowne rozpatrzenie nakazu do właściwego sądu po upływie 30-dniowego terminu na wniesienie sprzeciwu, jeżeli:

- nakaz zapłaty został doręczony bez potwierdzenia odbioru przez pozwanego i w czasie niewystarczającym na przygotowanie obrony,
- pozwany nie mógł sprzeciwić się roszczeniu z powodu siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności,
- nakaz zapłaty został wyraźnie błędnie wydany.

Jeżeli sąd odrzuci wniosek pozwanego, nakaz pozostaje w mocy. Z drugiej strony, jeżeli sąd uzna, że ponowne rozpatrzenie jest uzasadnione, nakaz staje się nieważny, a spór może następnie zostać rozstrzygnięty przez właściwe sądy krajowe.

Ponowne rozpatrzenie przez sądy krajowe

Wydanie europejskiego nakazu zapłaty może zostać ponownie rozpatrzone przez właściwy sąd krajowy, który wydał nakaz:

(a) jeżeli nakaz nie został wydany zgodnie z przepisami rozporządzenia;

(b) jeżeli nakaz został uznany za wykonalny, mimo że nie został doręczony pozwanemu zgodnie z przepisami proceduralnymi prawa krajowego lub przepisami rozporządzenia;

(c) w wyjątkowych okolicznościach, w przypadkach „siły wyższej".

Koszty

Opłaty sądowe za postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty ustalają sądy krajowe, zgodnie z zasadami przewidzianymi w prawie krajowym, pod warunkiem że zasady te

nie są mniej korzystne niż te, które regulują podobne sprawy krajowe i nie uniemożliwiają lub nadmiernie nie utrudniają wykonania w praktyce praw przyznanych przez prawo Unii Europejskiej.

Rozporządzenie 655/2014 – Europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym

Cel rozporządzenia: ułatwienie dochodzenia należności między krajami UE w sprawach cywilnych i handlowych poprzez ustanowienie nowej procedury umożliwiającej sądowi w jednym kraju UE zamrożenie środków na rachunku bankowym dłużnika w innym kraju UE.

Rozporządzenie: a) oferuje wierzycielom ujednolicony proces zajęcia rachunku bankowego; b) obniża koszty sądowe i opóźnienia związane z wydawaniem nakazu zajęcia rachunków bankowych; c) ułatwia postępowanie egzekucyjne w Unii Europejskiej; d) ułatwia windykację długów firmom; oraz e) uniemożliwia dłużnikom ukrycie swojego majątku przed uzyskaniem przez wierzyciela tytułu wykonawczego.

Zakres stosowania: nakaz dotyczy roszczeń finansowych w sprawach cywilnych i handlowych, z wyłączeniem:

(a) spraw skarbowych, celnych lub administracyjnych oraz ubezpieczeń społecznych,

(b) praw majątkowych wynikających z małżeństwa lub równoważnego związku oraz testamentów i dziedziczenia;

(c) roszczeń wobec dłużnika będącego przedmiotem postępowania upadłościowego lub upadłościowego, układu sądowego, ugody z wierzycielami lub innego podobnego postępowania.

Niektóre kategorie specjalnie chronionych rachunków bankowych również podlegają wyłączeniu.

Jest on dostępny dla **obywateli i przedsiębiorstw** w przypadkach, gdy w dniu złożenia wniosku konto jest prowadzone w innym kraju UE niż kraj, w którym wierzyciel ma miejsce zamieszkania lub sąd, przed którym wytoczono powództwo, ma swoją siedzibę.

Nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym stanowi alternatywę dla procedur krajowych, ale ich nie zastępuje. Nie jest to środek egzekucyjny, ale środek ochronny.

Nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym nie jest dostępny dla wierzycieli ani rachunków bankowych z siedzibą w Danii.

Procedura

Postępowanie to toczy się przed wszczęciem postępowania co do istoty sprawy przeciwko dłużnikowi, w trakcie postępowania lub po uzyskaniu orzeczenia, ugody sądowej lub dokumentu urzędowego nakazującego dłużnikowi zapłatę. Reprezentacja przez prawnika nie jest obowiązkowa. Sądem właściwym do wydania nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym jest zwykle sąd właściwy do orzekania co do istoty sprawy. Jeżeli dłużnikiem jest konsument, sądem właściwym do wydania nakazu zabezpieczenia roszczenia związanego z umową konsumencką jest sąd państwa UE, w którym dłużnik ma miejsce zamieszkania.

We wszystkich przypadkach wierzyciel musi przedstawić dowody, aby przekonać sąd, że istnieje realne ryzyko uzasadniające konieczność zamrożenia konta dłużnika. Jeżeli wierzyciel wystąpi o wydanie nakazu przed uzyskaniem orzeczenia co do istoty sprawy, należy również

przedstawić wystarczające dowody na prawdopodobieństwo skutecznego dochodzenia roszczenia pod względem merytorycznym.

- Nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym składa się na standardowym formularzu wraz ze wszystkimi dokumentami uzupełniającymi.
- W odniesieniu do różnych czynności proceduralnych obowiązuje ścisły harmonogram, w zależności również od tego, czy dłużnik uzyskał już orzeczenie co do istoty sprawy.
- Wierzycielowi przysługuje prawo odwołania się od odmowy wydania nakazu.
- Aby zapewnić efekt zaskoczenia i użyteczność nakazu, dłużnik nie jest informowany przed jego wykonaniem.

Wniosek musi zawierać dane identyfikujące wnioskodawcę (imię i nazwisko, data urodzenia, numer dowodu osobistego, numer w rejestrze osób prawnych itp.), kwotę roszczenia, dane banku, ale niekoniecznie dane konkretnego rachunku bankowego (jak np. numer rachunku bankowego). Wierzyciel, który nie dysponuje danymi rachunku dłużnika, może, pod pewnymi warunkami, zwrócić się do sądu o uzyskanie informacji o rachunku od wyznaczonych organów w państwie UE wykonania.

Uznanie, wykonalność i wykonanie nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym

Nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym wydany w kraju UE zgodnie z rozporządzeniem powinien być uznawany i wykonalny w innym kraju UE bez specjalnej procedury lub stwierdzenia wykonalności. Polecenie zajęcia rachunku bankowego jest zgłaszane właściwemu organowi kraju egzekwującego. Organ kraju egzekwującego zawiadamia o nakazie bank, który ma obowiązek zatrzymania odpowiednich kwot na rachunkach bankowych dłużnika.

Bank ma obowiązek zadeklarować, czy nakaz doprowadził do zabezpieczenia jakichkolwiek środków dłużnika, korzystając ze standardowego formularza. Wierzyciel ma obowiązek zażądać uwolnienia wszelkich zabezpieczonych środków, które wykraczają ponad kwotę określoną w nakazie. Niektóre kwoty mogą być zwolnione z zajęcia na mocy prawa państwa wykonania, tj. kwoty niezbędne do zapewnienia środków do życia dłużnikowi i jego rodzinie.

Zabezpieczenie dłużnika

Aby zrównoważyć brak uprzedniej rozprawy, dłużnikowi przysługują następujące środki zabezpieczające przed nadużywaniem środka w postaci nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym:

(a) **środki zaradcze** – w tym prawo do odwołania, prawo do wniesienia sprzeciwu i prawo do żądania zmiany nakazu – w celu umożliwienia dłużnikowi podważenia nakazu niezwłocznie po poinformowaniu go o zablokowaniu jego rachunków;

(b) przepisy dotyczące **złożenia zabezpieczenia** przez wierzyciela — w celu zapewnienia dłużnikowi możliwości uzyskania odszkodowania za wszelkie szkody wyrządzone przez wydanie nakazu;

(c) zasady dotyczące **odpowiedzialności wierzyciela** za wszelkie szkody wyrządzone dłużnikowi przez nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym z powodu błędu popełnionego przez wierzyciela.

Formularze

W celu wykonania powyższych procedur opracowano dziewięć dedykowanych formularzy dot. nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym, zawartych w Rozporządzeniu Wykonawczym (UE) 2016/1823.

Pozostałe postanowienia

Rozporządzenie obejmuje również różne powiązane sprawy, w tym zastępstwo prawne, opłaty sądowe, koszty ponoszone przez banki, opłaty pobierane przez organy, ochronę danych i język dokumentów.

Rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla przepisów prawnych dotyczących podobnych spraw, uregulowanych w innych instrumentach prawnych, takich jak rozporządzenie (WE) nr 1393/2007 (w sprawie doręczania dokumentów) i rozporządzenie (WE) nr 1206/2001 (w sprawie przeprowadzania dowodów).

Upadłość

Rozporządzenie (UE) 2015/848 – Postępowanie upadłościowe

Cel rozporządzenia: usprawnienie postępowań upadłościowych z udziałem osoby fizycznej lub przedsiębiorcy prowadzącego działalność lub mającego interesy finansowe w innym państwie członkowskim UE niż kraj siedziby.

Zakres stosowania: rozporządzenie obejmuje postępowania prowadzone w odniesieniu do wszystkich lub znacznej liczby wierzycieli dłużnika, prowadzone w oparciu o prawo upadłościowe oraz w ramach których, w celu ratowania, restrukturyzacji zadłużenia, reorganizacji lub likwidacji:

(a) dłużnik utracił całość lub część swojego majątku i wyznaczono syndyka masy upadłości, np. likwidatora;

(b) majątek i sprawy dłużnika znajdują się pod kontrolą lub nadzorem sądu; lub

(c) postępowanie zostało wstrzymane w celu umożliwienia negocjacji między dłużnikiem a jego wierzycielami, pod warunkiem, że:

- negocjacje odbywają się w ramach postępowań mających na celu ochronę wierzycieli;
- zakończyło się niepowodzeniem, w którym to przypadku zostaje wszczęte jedno z dwóch pozostałych rodzajów postępowań wymienionych powyżej.

Rozporządzenie obejmuje „zapobiegawcze" postępowanie upadłościowe dostępne na mocy prawa krajowego, które można wszcząć na wczesnym etapie w celu zwiększenia szans na uratowanie przedsiębiorstwa. Postępowania te są wymienione według państw członkowskich w Załączniku A. Obejmuje ono również szerszy zakres postępowań upadłościowych osób fizycznych.

Rozporządzenie nie ma zastosowania do Danii.

Rozporządzenie określa ogólnounijne przepisy dotyczące:

(a) ustalenia, który sąd jest właściwy do wszczęcia postępowania upadłościowego;

(b) ustalenia obowiązującego prawa krajowego;

(c) uznania orzeczenia sądu w przypadku niewypłacalności przedsiębiorstwa, przedsiębiorcy lub osoby fizycznej.

Jurysdykcja

Postępowanie toczone jest przed sądami kraju UE, w którym skupia się główna działalność dłużnika. Zakłada się, że oznacza to:

- lokalizację siedziby, w przypadku spółki lub osoby prawnej;
- główne miejsce prowadzenia działalności, w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą lub zawodową;
- miejsce zwykłego pobytu, w przypadku każdej innej osoby.

Założenia te nie mają zastosowania, jeżeli powyższe lokalizacje uległy zmianie w określonym czasie przed wszczęciem postępowania upadłościowego (3 miesiące w dwóch pierwszych przypadkach i 6 miesięcy w przypadku trzecim).

Jeżeli dłużnik ma siedzibę w innym państwie UE niż to, w którym skupia się jego główna działalność, postępowanie upadłościowe przeciwko niemu może być również wszczęte w tym kraju. Byłoby to jednak „postępowanie wtórne" i ograniczałoby się do aktywów posiadanych w tym kraju.

Obowiązujące prawo

Zasadniczo prawem właściwym jest prawo kraju, w którym toczy się postępowanie. Prawo to reguluje warunki wszczęcia i zakończenia postępowania oraz jego przebieg. Obejmuje to ustalenie:

(a) dłużników, przeciwko którym można wytoczyć sprawę;

(b) aktywów stanowiących część masy upadłości;

(c) praw wierzycieli po zamknięciu sprawy;

(d) osoby/osób odpowiedzialnej/-ych za poniesienie kosztów i wydatków postępowania.

Uznanie i wykonanie

Gdy orzeczenie o wszczęciu postępowania upadłościowego w jednym kraju UE stanie się skuteczne, musi zostać uznane we wszystkich pozostałych państwach członkowskich UE z takim samym skutkiem.

Rejestry upadłości

Aby zapewnić wierzycielom i sądom odpowiednie informacje oraz zapobiec wszczynaniu równoległych postępowań, państwa UE są zobowiązane do publikowania odpowiednich informacji na temat transgranicznych spraw upadłościowych w publicznie dostępnym rejestrze online. Rejestry te będą połączone za pośrednictwem europejskiego portalu „e-Sprawiedliwość", zgodnie z unijnymi przepisami o ochronie danych.

Grupowe postępowanie upadłościowe

Rozporządzenie ustanawia specyficzne podejście do postępowania w przypadku niewypłacalności członków grupy spółek. Obejmuje ono:

- przepisy zobowiązujące różnych zarządców upadłości i zaangażowane sądy do współpracy i komunikowania się ze sobą;
- ograniczone uprawnienia do występowania w roli zarządcy w postępowaniu dotyczącym innego członka tej samej grupy;
- szczególny system koordynacji postępowań dotyczących tej samej grupy przedsiębiorstw („grupowe postępowanie koordynacyjne").

Obieg dokumentów

Cel rozporządzenia: ograniczenie biurokracji i kosztów ponoszonych przez obywateli, którzy przedstawiają władzom jednego kraju Unii Europejskiej dokument urzędowy wydany przez władze innego kraju UE. Realizując te cele, rozporządzenie promuje swobodny przepływ obywateli UE i zapewnia swobodny obieg dokumentów urzędowych.

Zakres stosowania: rozporządzenie obejmuje dokumenty urzędowe, w tym dokumenty administracyjne, akty notarialne, orzeczenia i dokumenty konsularne w określonych obszarach. Znosi wymóg apostille i upraszcza formalności związane z uwierzytelnionymi odpisami i tłumaczeniami.

Obszary objęte rozporządzeniem to:

- narodziny;
- zgony;
- imiona/nazwiska:
- małżeństwa, w tym zdolność do zawarcia małżeństwa i stan cywilny;
- rozwód, separacja prawna lub unieważnienie małżeństwa;
- zarejestrowany związek partnerski, w tym zdolność do zawarcia zarejestrowanego związku partnerskiego i status zarejestrowanego związku partnerskiego;
- rozwiązanie zarejestrowanego związku partnerskiego, separacja prawna lub unieważnienie zarejestrowanego związku partnerskiego;
- rodzicielstwo, w tym adopcja;
- miejsce stałego pobytu i/lub miejsce zamieszkania;
- narodowość:
- brak wpisu do rejestru karnego;
- prawo do głosowania i kandydowania w wyborach samorządowych i wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Rozporządzenie dotyczy jedynie autentyczności dokumentu urzędowego, a nie rozpoznania jego treści lub skutków. Nie nakłada na państwa członkowskie obowiązku uznania skutków prawnych treści dokumentu urzędowego, a jedynie stanowi wystarczający dowód na istnienie szeregu okoliczności, w tym istnienia stosunku prawnego, zgodnie z prawem wydającego państwa członkowskiego.

Zniesienie wymogu apostille

Na obszarach objętych rozporządzeniem, gdy obywatel przedstawia organom państwa UE dokument urzędowy wydany przez organy innego państwa UE, organy przyjmujące nie mogą wymagać, aby dokument był opatrzony pieczęcią apostille (stempel apostille ma za zadanie udowodnić autentyczność dokumentu urzędowego wydanego w obcym kraju).

Poświadczone kopie

Kraje UE mogą wymagać przedstawienia oryginalnego dokumentu urzędowego lub jego uwierzytelnionej kopii, ale nie obu jednocześnie. Jeżeli kraj UE akceptuje przedstawienie uwierzytelnionego odpisu zamiast oryginalnego dokumentu, musi zaakceptować uwierzytelnioną kopię sporządzoną w innym kraju UE.

Tłumaczenie

Kraj UE, w którym przedstawiany jest dokument urzędowy, nie może wymagać tłumaczenia, jeśli dokument urzędowy jest sporządzony w jednym z języków urzędowych kraju UE lub w języku nieoficjalnym, który kraj UE może akceptować.

Ponadto tłumaczenie nie może być wymagane, jeżeli dokumentowi urzędowemu towarzyszy wielojęzyczny standardowy formularz. Pod warunkiem jednak, że organ, któremu przedstawiany jest dokument urzędowy, uzna, że informacje zawarte w formularzu są wystarczające do rozpatrzenia dokumentu.

Wielojęzyczne formularze standardowe

Rozporządzenie wprowadza opcjonalne wielojęzyczne standardowe formularze we wszystkich językach UE. Formularze mogą być przedstawiane przez obywateli w innym kraju UE jako pomoce do tłumaczenia dołączone do ich dokumentów urzędowych, aby uniknąć wymogu tłumaczenia. Jeżeli do przedstawionego dokumentu urzędowego dołączono wielojęzyczny standardowy formularz, przyjmujący kraj UE może wymagać tłumaczenia dokumentu jedynie w wyjątkowych okolicznościach. W przypadku zaistnienia takich wyjątkowych okoliczności, w których przyjmujący kraj UE wymaga tłumaczenia przysięgłego, musi on zaakceptować tłumaczenie przysięgłe wykonane w innym kraju UE.

Wielojęzyczne standardowe formularze jako pomoc w tłumaczeniu dokumentów urzędowych są dostępne dla dokumentów dotyczących:

(a) narodzin;

(b) osoby żyjącej;

(c) zgonu;

(d) małżeństwa, w tym zdolności do zawarcia małżeństwa i stan cywilny;

(e) zarejestrowanego związku partnerskiego, w tym zdolności do zawarcia zarejestrowanego związku partnerskiego i statusu zarejestrowanego związku partnerskiego;

(f) miejsca stałego pobytu i/lub miejsca zamieszkania;

(g) braku wpisu do rejestru karnego.

Fałszywe dokumenty

Rozporządzenie ustanawia mechanizm współpracy między organami krajów UE w celu zwalczania fałszywych dokumentów urzędowych. Mechanizm współpracy opiera się na istniejącym systemie informatycznym (System Informacji Rynku Wewnętrznego). Mechanizm współpracy pozwala organom przyjmującego państwa UE skontaktować się z organami wydającego państwa UE, jeśli mają one poważne wątpliwości co do autentyczności dokumentu urzędowego przedstawionego przez obywatela.

Współpraca administracyjna

Rozporządzenie 2016/1191 ustanawia współpracę administracyjną ułatwiającą weryfikację autentyczności dokumentów. Do celów tego rozporządzenia każde państwo członkowskie musi wyznaczyć co najmniej jeden organ centralny do pełnienia funkcji związanych z jego stosowaniem. System wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI) jest udostępniany właściwym organom w państwach członkowskich na potrzeby rozporządzenia 2016/1191 w celu ułatwienia komunikacji z ich odpowiednikami w UE (EOG).

Weryfikacja autentyczności dokumentu urzędowego

W przypadku gdy organy państwa członkowskiego, w którym przedstawiono dokument urzędowy (lub jego uwierzytelniony odpis), mają uzasadnione wątpliwości co do jego autentyczności, podejmują następujące kroki:

- sprawdzają dostępne wzory dokumentów w repozytorium IMI,
- w przypadku dalszych wątpliwości składają wniosek o udzielenie informacji za pośrednictwem systemu IMI:
    (a) do organu, który wydał dokument urzędowy lub, w stosownych przypadkach, organu, który sporządził uwierzytelniony odpis, lub obu; lub
    (b) do odpowiedniego organu centralnego.